

Brief-1, 3 november 2007

“Bapak juga orang Islam-kah?” - Bent u ook een Islamiet? Het was de eerste keer dat me dat gevraagd werd. Verrast, met blij oplichtende ogen.

Het gebeurde op het vliegveld. Ik had vroeg ingecheckt, en zat op een bankje te lezen. Tot daar opeens die man was, voor in de 30, die keek wat ik aan het lezen was, en tot zijn verrassing zag dat het een Indonesisch boek was. ‘Wat is dat voor een boek?’, vroeg hij. Ik liet de titel zien: (vertaald:) “Wie is het die de naam Allah draagt?” En toen kwam die vraag.

Nee dus. Ik leg hem uit dat het een christelijk boek is. Hier in Indonesië gebruiken ook de christenen de naam Allah voor God. Net als in de Arabische landen trouwens. Al zijn er in beide godsdiensten groepen die vinden dat christenen de naam Allah niet in de mond horen te nemen, omdat daarmee exclusief de God van de Islam wordt aangeduid, fundamenteel een ander dan Jahwe de God van de Christenen. Precies het omgekeerde dus van wat bisschop Muskens onlangs in Nederland suggereerde: die stelde voor dat christenen in Nederland maar gauw de naam Allah moeten gaan gebruiken in plaats van het woord God, en zich zo moeten aanpassen bij de realiteit dat straks de meerderheid bij ons ook moslim is. Kreeg niet zoveel bijval.

We krijgen een lang gesprek. Niet over de naam van God, maar over zijn persoonlijke probleem: zijn vrouw is bij hem weggelopen en is nu op Sumatra; hij gaat er achteraan om haar terug te halen en te proberen zijn prille huwelijk te redden. Pril inderdaad: ze hadden elkaar in maart leren kennen, en waren in juni al getrouwd - wel erg snel dus! Zijn vrouw is nu al een aantal weken weg - dat kan toch niet? Zijn familie had hem het advies te geven haar maar te laten lopen en een andere vrouw te zoeken, maar dat wilde hij niet, want hij hield nog steeds van haar. “Hoe zouden jullie als christenen daar nu mee omgaan?” Counseling in de vertrekhal. De man raakt er niet over uitgepraat. Pas als ik aan boord van het vliegtuig moet komt er een eind aan deze merkwaardige ontmoeting.

Het was de laatste ontmoeting in een hele reeks, de afgelopen week in Jakarta:

Johannes Jonkman, veteraan van de zending op Kalimantan, die elke jaar twee keer heen en weer pendelt tussen zijn gemeente in Hardenberg en zijn oude werkgebied rond Sentagi. Hij reisde met hetzelfde vliegtuig vanuit Nederland, en vloog de volgende dag door.

Ton ten Hove, ook al een oude kennis; hij werkte in ‘onze’ tijd op Irian in Langda en Seradala voor de Gereformeerde Gemeenten, niet ver ten noorden van waar wij zaten. Na zijn repatriëring voelde hij zich in die kerken niet meer thuis, en is toen christelijk gereformeerd geworden.

Inmiddels is hij directeur van Dark & Light (of is het Light & Dark?), een ontwikkelingsorganisatie die zich toelegt op medische hulp in met name het oostelijk deel van Indonesië, en daar per jaar bv 200 staar-operaties laat uitvoeren.

Dick & Corien Mak, collega-uitgezonden van ‘Groningen’ voor SETIA in Jakarta. Altijd fijn om op deze reizen even met hen bij te praten. Afgelopen zondag was ik bij hen te gast, en ben met hen mee geweest naar de internationale Engelstalige kerk waar zij zich hier in Jakarta bij aangesloten hebben. Hier hoor je inderdaad altijd degelijke gereformeerde preken. Ook Yusup, één van de twee die in Kampen hun vervolgstudie doen (en nu bijna klaar hebben) ging altijd hier naar kerk. Was wel merkwaardig: net als in Wezep was het hier deze zondag avondmaal...

Ibu Amsi, 78 jaar, maar nog altijd gezond, vief, en goed van de tongriem gesneden. Ze is een vaste kracht in dienst van Litindo, en heeft al heel wat boeken voor ons vertaald (die dan vervolgens nog wel een uitgebreide bewerking moeten ondergaan, maar toch!). Ze heeft nu pas het boek “Geestrijk Leven” vertaald, en is nu begonnen met ‘Meer van de Geest’. Deze boeken boeien haar enorm, en ze zegt er veel van te leren, en dan laat ze het ook aan haar zoon lezen, die

predikant is in een gemeente in Jakarta. Het gesprek gaat bij haar altijd over tal van onderwerpen. Zo vertelt ze over iemand die een hartaanval had gekregen, maar die ze toch hadden weten te redden, en die heel rustig wakker werd, want toen ze hem weg droegen naar het ziekenhuis, had hij letters in de lucht zien staan: “deze ziekte is niet tot de dood.” Zo had God hem rustig gemaakt. “Toch vréemd hoor, wat vind jij daar nou van!”

Adreas Yewangoe, de voorzitter van de Indonesische Raad van Kerken. Ik raak bij toeval op zijn kantoor verzeild: ik moest de secretaris hebben, maar die zat bij de voorzitter te praten, en stelde mij aan hem voor (wist niet dat ik hem vorig jaar ook al ontmoet had), en ging er vervolgens van tussen. Daar zit je dan opeens bij zo’n man zonder dat je dat van plan was. Maakt niet uit, er is altijd wel iets om over te praten. Over de situatie rond SETIA (waar eerder dit jaar de spanningen tussen de schoolgemeenschap en de Islamitische bevolking hoog opliepen). Over de ‘visie’ van de rector van die school, pak Mattheus, om vanuit SETIA heel Indonesië te overspoelen met evangelisten: “Wat wil hij eigenlijk? Want op Sumba hebben we van de GKS ook al problemen met mensen van SETIA...” (Yewangoe bedoelt dat de GKS daar een eigen kerk is begonnen naast de GKS, de oude gereformeerde kerk van de zending van vóór de vrijmaking, vermoedelijk omdat de GKS de SETIA-opleiding niet erkent en de afgestudeerden binnen de GKS dus niet aan de bak komen). Ook vertelt hij dat op het eiland Nias na de tsunami de nieuwe kerkgenootschappen als paddestoelen uit de grond zijn geschoten; het zijn er nu op dat ene eiland al 58! Wat blijkt? Sommige van die nieuwe kerkgenootschappen bestaan uit zegge en schrijve 1 kerk, met soms niet meer dan een stuk of 20 leden. Heeft allemaal te maken met geld: op deze manier proberen ze hun deel van de buitenlandse hulpverlening binnen te slepen! Is dus weinig kerkelijks en helemaal niets Geestelijks aan...

Ibu Wati, een andere vrouw die voor Litindo werkt, en bezig is met de correctie van mijn boek over belijdenissen (symboliek). Ze denkt dat ze er begin december mee klaar is. Als dat lukt kan het boek dus begin volgend jaar bij de uitgever worden aangeboden. Ibu Wati vindt dat dit boek zonder meer door BPK uitgegeven moet worden, en dar ze dat ook zeker zullen willen. Het bevat zoveel gegevens dat het voor alle kerken in Indonesië interessant is. Het is alleen wel zó dik dat het mogelijk beter is om het in 2 delen uit te geven

Datzelfde oppert ook de Marketing Manager van de genoemde uitgever. Hem ontmoet ik in verband met de uitgave van een boekje (geschreven door Gerrit Riemer) over de geschiedenis van de GGRI, de kerken die uit de zending van onze kerken zijn voortgekomen op Papua, Kalimantan en Sumba. Gerrit had het manuscript al verschillende keren (en ook nog de dag vóór mijn bezoek) naar verschillende email-adressen opgestuurd en er nooit wat over gehoord. De man belooft er aan te gaan werken. Later blijkt dat ze er op een andere afdeling al mee bezig zijn. Communicatie is kennelijk niet hun sterkste kant, zowel intern als naar buiten... Maar in elk geval zit daar nu ook schot in.

Inmiddels zit ik hier nu in Sentagi op Kalimantan. Hier zal ik de komende weken gaan lesgeven aan de opleiding van de GGRI. Morgen is het zondag, en dan preek ik hier in de kerk in Sentagi, het kerkje hier net aan de overkant van de weg. Zie de foto’s op de volgende pagina. Jullie allemaal ook een goede zondag gewenst!

Jaap

Sentagi (Kalimantan), zaterdagavond 3 november 2007.

Kerkgebouw van de GGRI-gemeente “Batu Karang” (Rotssteen) te Sentagi

Het zendings-complex gezien van bij de kerk; links het gastenverblijf waar ik nu zit,
Rechts het huis van ds. Jonkman.